

Valsts – Latvijas galvenais kapitālists

*Latvijas Republikas Valsts kontroles neatkarīgs
situācijas izvērtējums par publisko personu
darbību privāto tiesību jomā*

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

2016.
gada
novembra
citāts

*«Valsts institūcijām
jānodrošina efektīva
maksātņespējas procesa
uzraudzība un maksātņespējas
procesa administratoru
darbībai jābūt caurspīdīgai.»*

Raimonds Vējonis

«Svarīgākais, lai investoriem būtu ticība valsts pārvaldei, ka tā vēlas panākt uzlabojumus. Ir nepieciešama politiskā griba un apņēmība paveikt konkrētus darbus, lai tiktu īstenotas valsts attīstībai nepieciešamās strukturālās reformas.»

**Ārvalstu investoru
padome Latvijā**

2016.
gada
novembra
citāts

Valsts kontroles iecere

1 *Piedāvāt **inovatīvus risinājumus**, apkopojot jau veikto revīziju atziņas.*

2 *Aicināt izpildvaru uz atvērtu un saturisku diskusiju pēc būtības, gūstot **lielāku atdevi** no LRVK savāktajiem pierādījumiem.*

3 *Piedāvāt izpildvarai **zināšanās balstītus** risinājumus.*

Motivācija

*Valdība ir uzsākusi apjomīgas reformas mums piederošu kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldes uzlabošanai, bet **vai tas ir pietiekami**, lai uzlabotu to sniegto pakalpojuma kvalitāti un ticību, ka valsts ir labs kapitālists?*

Skaitļu valodā

1 *Mums pieder vai esam
dalībnieki vairāk
nekā 650 kapitālsabiedrībās.*

Skaitļu valodā

12

*Mums piederošo
kapitālsabiedrību peļņa ir
aptuveni 64% no visas Latvijas
tautsaimniecības peļņas.*

Skaitļu valodā

123

Kapitālsabiedrībās ir nodarbināti vairāk nekā 78 000 darbinieku (aptuveni 10% no strādājošajiem).

Skaitļu valodā

1234

*Valsts kapitālsabiedrību
apgrozījums pārsniedz
3,4 mljrd. euro, bet peļņa
2015. gadā pārsniedz
160 milj. euro.*

Skaitļu valodā

12345

*Valsts
kapitālsabiedrību
visas iemaksas
valsts budžetā
2015. gadā pārsniedz
800 milj. euro.*

*Vai lielākais kapitālists ir
labākais saimnieks?*

*Valstij nav pienākums dibināt un
iegūt līdzdalību kapitālsabiedrībās...*

*Valstij nav pienākums dibināt un
iegūt līdzdalību kapitālsabiedrībās...*

*tomēr valsts vienmēr un būtiski ir iesaistījusies
uzņēmējdarbībā, kad tas bijis nepieciešams...*

*Valstij nav pienākums dibināt un
iegūt līdzdalību kapitālsabiedrībās...*

*tomēr valsts vienmēr un būtiski ir iesaistījusies
uzņēmējdarbībā, kad tas bijis nepieciešams...*

*bet rīcībpolitikas tvērumš ir šaurs, tas
attiecas tikai uz valsts kapitālsabiedrībām
un to korporatīvo pārvaldību.*

*Kāpēc valstij ir jābūt
labam saimniekam?*

Kāpēc valstij ir jābūt labam saimniekam?

Lai mēs gūtu *ne
tikai ienākumus, bet arī
sasniegtu iedzīvotājiem
svarīgus sociālos mērķus.*

Kāpēc valstij ir jābūt labam saimniekam?

Lai mēs gūtu *ne
tikai ienākumus, bet arī
sasniegtu iedzīvotājiem
svarīgus sociālos mērķus.*

Lai novērstu *riskus,
kas traucē veiksmīgāk
aizvadīt krīzes laiku.*

Kāpēc valstij ir jābūt labam saimniekam?

Lai mēs gūtu *ne
tikai ienākumus, bet arī
sasniegtu iedzīvotājiem
svarīgus sociālos mērķus.*

Lai novērstu *riskus,
kas traucē veiksmīgāk
aizvadīt krīzes laiku.*

**Lai iedzīvotāji
ticētu** *savas valsts
sniegto pakalpojumu
kvalitātei.*

*Kā būt labākam
saimniekam savā valstī?*

Kā būt labākam saimniekam savā valstī?

Atbalstīt labāku,
visaptverošu un
kvalitatīvu mums
piederošā kapitāla
pārvaldību.

Kā būt labākam saimniekam savā valstī?

Atbalstīt labāku,
visaptverošu un
kvalitatīvu mums
piederošā kapitāla
pārvaldību.

Informēt
sabiedrību, lai tā
aktīvāk iesaistītos
lēmumu pieņemšanā
par kapitāla
pārvaldību.

Kā būt labākam saimniekam savā valstī?

Atbalstīt *labāku, visaptverošu un kvalitatīvu mums piederošā kapitāla pārvaldību.*

Informēt *sabiedrību, lai tā aktīvāk iesaistītos lēmumu pieņemšanā par kapitāla pārvaldību.*

Uzlabot *privātās uzņēmējdarbības vidi, lai tā būtu pievilcīgāka un drošāka sabiedrībai.*

*Vai valdība atbalsta
kvalitatīvu korporatīvo
pārvaldību*

Ministrijas iejaucas
operatīvās darbības jautājumos,
bet neizmanto
stratēģiskās vadības instrumentus.

Valdība neiesaistās

*pašvaldību kapitālsabiedrību un citu
komerciāla rakstura organizāciju
pārvaldības uzlabošanā.*

Iespēja *sniegt neatkarīgu
izvērtējumu par komplicētām, bet
stratēģiski svarīgām nozarēm
ir ierobežota.*

*Kas par to
liecina*

*Piemērs no
LRVK revīzijām:*

└ **Valdība nav noteikusi
sabiedrības interesēm
atbilstošu politiku** *izložu un
azartspēļu nozarē – ar valsts
kapitālsabiedrības palīdzību tiek veicināta
atkarība no loterijām un azartspēlēm,
vienlaikus netiek mērķtiecīgi mazinātas šīs
jomas radītās veselības problēmas.*

*Piemērs no
LRVK revīzijām:*

 *Nenodrošinot VAS «Latvijas pasts»
valdes atlīdzības sasaisti ar valsts
kapitālsabiedrības darbības
rezultātiem, ministrija kā akcionārs
**neveicināja uzņēmuma
darbības efektivitāti.***

*Piemērs no
LRVK revīzijām:*

└ *Ministrija ilgstoši nespēj
rast risinājumus
privatizācijas
pabeigšanai, tādējādi radot
papildu izdevumu riskus valsts budžetam.*

*Kas būtu
jādara*

1

Noteikt un regulāri izvērtēt rīcībpolitiku valsts kapitāla (t.sk. pašvaldībām piederošā) izmantošanas jomā.

1

Noteikt un regulāri izvērtēt rīcībpolitiku valsts kapitāla (t.sk. pašvaldībām piederošā) izmantošanas jomā.

2

Atbalstīt publiskā kapitāla atdeves efektivitātes uzraudzības pasākumus.

*Vai sabiedrībai ir
pieejama informācija?*

*Sabiedrībai **nav**
iespējams
pārliecināties par valsts
kapitāla atdevi.*

*Sabiedrībai nav ticamas
informācijas par finanšu
izlietojumu un pakalpojumu
izmaksu aprēķiniem.*

Sabiedrībai būtiski
**lēmumi tiek
pieņemti
pēdējā brīdī.**

*Kas par to
liecina*

*Piemērs no
LRVK revīzijām:*

*Latvijas Republikas gada
pārskatos par budžeta izpildi
netiek iekļauta
informācija *par*
*kapitāla atdevi.**

*Piemērs no
LRVK revīzijām:*

*SIA «Rīgas namu pārvaldnieks»
veiktie **aprēķini** par
dzīvojamo namu pārvaldīšanas
maksu **nav izsekojami.***

*Piemērs no
LRVK revīzijām:*

*Atkritumu apsaimniekošanas
**komersanti turpināja
iekasēt dabas resursu
nodokli** par poligonā
apglabājamajiem atkritumiem, lai gan
atkritumu apjoms bija būtiski
samazinājies.*

*Kas būtu
jādara*

1 *Nodrošināt visaptverošu
(t.sk. pašvaldību kapitālsabiedrību,
ostu pārvalžu, privāto nodibinājumu)
pārvaldības reformu.*

1 *Nodrošināt visaptverošu
(t.sk. pašvaldību kapitālsabiedrību,
ostu pārvalžu, privāto nodibinājumu)
pārvaldības reformu.*

2 *Paplašināt atbildīgās
institūcijas pilnvaras.*

1 *Nodrošināt visaptverošu
(t.sk. pašvaldību kapitālsabiedrību,
ostu pārvalžu, privāto nodibinājumu)
pārvaldības reformu.*

2 *Paplašināt atbildīgās
institūcijas pilnvaras.*

3 *Informēt sabiedrību tai saprotamā
veidā par izmaksu aprēķiniem
un to pamatotību.*

*Vai privātie uzņēmumi
var atvietot
publiskos uzņēmumus*

1

*Privātiem uzņēmumiem bieži
interesē ātra peļņa, jo nav
pietiekamas motivācija ilgtspējīgas
attīstības mērķiem.*

1

*Privātiem uzņēmumiem bieži
interesē ātra peļņa, jo nav
pietiekamas motivācija ilgtspējīgas
attīstības mērķiem.*

2

*Privātās uzņēmējdarbības vide
nav pievilcīga, tā ir pārregulēta.*

*Kas par to
liecina*

*Piemērs no
LRVK revīzijām:*

— **Nebija izstrādāta
maksātnespējas
rīcībpolitika,** *tādējādi nebija
noteikti sasniedzamie mērķi un
rezultāti.*

*Piemērs no
LRVK revīzijām:*

*Maksātspējas process
nebija vērsts uz*

**ekonomiskās vērtības
saglabāšanu un
atgūšanu.**

*Kas būtu
jādara*

1

*Veicināt sabiedrības interesēm
atbilstošas privātās komercdarbības
vides attīstību.*

1

*Veicināt sabiedrības interesēm
atbilstošas privātās komercdarbības
vides attīstību.*

2

*Cieņpilnas sadarbības veicināšana starp
privāto un publisko sektoru,
konstruktīva un pamatota kritika.*

1

Veicināt sabiedrības interesēm atbilstošas privātās komercdarbības vides attīstību.

2

Cieņpilnas sadarbības veicināšana starp privāto un publisko sektoru, konstruktīva un pamatota kritika.

3

Ieviest ētiskas komercdarbības un atbildīgas pašregulācijas principus ikdienas praksē.

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

